

Tretí sektor a biznis

čo ich spája a čo rozdeľuje . . .

Pri otázke čo spája tretí (nezávislý, dobrovoľnícky, mimovládny) sektor (1. sektor – štátna správa, 2. sektor – podnikateľská sféra, pozn. aut.) a svet komercie na prvý pohľad iste každého napadne jednoslovná odpoveď – NIČ. Ved' čo už môže mať spoločné dravý biznis zameraný na zarábanie a zveľaďovanie statkov s niečím takým, ako je sentimentálna charita či pomoc slabým. Ved' ide o „nebe a duhy“, ako by povedali naši českí susedia. A keďže ich nič nespája, rozdeľuje ich vlastne všetko.

Odložme však túto zjednodušenú optiku a pozrieme sa na oba javy bližšie. Zistíme, že odpoveď nie je taká jednoznačná.

Meradlom úspechu nadácií v nijakom prípade nie je len čistý zisk, čo je doménou podnikateľských subjektov, pretože kým v súkromných spoločnostiach a podnikoch je základom vlastníctvo a kontrola kapitálu, v nadáciách tento druh „vzťahu“ voči prijímateľom ich podpory nie je vlastnícky, nadácia nie je majiteľom, je darcom. Navyše, výkon neziskových organizácií v podstate ani nemožno presne „odmerať“, keďže je do istej miery nehmateľný (poskytovanie poradenstva, konzultácií, vytváranie partnerstiev). Biznis, naopak, operuje pravidelným meraním svojho výkonu ziskom a silnou organizačnou štruktúrou, čo mu umožňuje ďalšie zvyšovanie úspechov.

Názory na obe oblasti, komerčný svet aj neziskový sektor, sa líšia v závislosti od uhla pohľadu a príslušníci jednej i druhej skupiny často vystupujú voči opačnej strane s radikálnymi predstavami. Na jednej strane sa možno stretnúť s názorom, že bez nárastu efektivity v oblasti premieňania majetku na kapitál nadácie neprežijú, na druhej strane sa však objavuje aj opačný extrém hlásajúci, že to, čo nie je čisto dobrovoľnícke, je komerčné, a teda pre nadácie a celý dobrovoľnícky svet je to tabu. Skúsme však hľadať prvky, ktoré biznis a tretí sektor od seba neoddeľujú, ale, naopak, spájajú alebo aspoň navzájom približujú. Tu sa nám ako nepreliadnutelný javí fakt, že mnohé postupy a metódy vlastne podnikateľskej sféry sú aplikovateľné aj v neziskových organizáciách a naopak. Flexibilita a zvýšená inovatívnosť, ktorými disponujú komunitné nadácie, ale aj ostatné mimovládne organizácie by mohli priniesť prospech pre mnohé spoločnosti, ktoré prílišnou byrokraciou strácajú kreativitu, vhodné a cenné použité podnikateľské postupy by sa iste napomohli rozvoju nadačných aktivít.

Správna odpoveď bude teda kdesi uprostred. Obe strany by sa mali prestať kŕčovito držať dodržiavania skostnatých zásad (tento „uvolňujúci“ trend postupne začína ukazovať ako veľmi životaschopný), najmä ak realita ukazuje, že nové prístupy privádzajú pozitívne hodnoty. Nie všetko, čo nemá čisto dobrovoľnícky charakter patrí do sveta komercie, zavedenie odmien za prácu nemusí bezpodmienečne znamenať koniec dobrovoľníctva) a nie všetko založené na iných než čisto komerčných princípoch rzdí rast výkonov a ziskov.

Medzi neziskovými organizáciami, dôsledne sa dodržiavajúcimi zásad dobrovoľníctva a spoločnosťami čisto komerčného charakteru sa už súčasnosti nachádza široké spektrum subjektov rôznorodým pomerom misijných i komerčných astností.

V spoločnosti sa začína presadzovať nový prúd, v sociálne podnikateľstvo (social entrepreneurship), ktoré je založené na používaní inovatívnych podnikateľských postupov v neziskovom kontexte, pričom jeho cieľom je priniesť prospech určitej upine, miestnej komunite a celej spoločnosti. Odlišnosť hodnotiam a sociálna zodpovednosť majú tiež rovnaký význam ako zisk či marketing.

Základom plánovacieho procesu v sociálnom podnikateľstve sa stal koncept misijný - podnikateľského mixu, čo v praxi znamená, že sa pri zvažovaní určitej aktivity vždy prihliada na potreby danej munity, t. j. či sú tieto potreby nevyhnutné a aké výsledky by prinieslo ich neuspokojenie, ale zároveň sa berie do úvahy aj pravdepodobnosť dosiahnutia zisku a možné riziká.

Sociálne podnikateľstvo a sociálne zodpovedné investičné podnikanie sú jasným príkladom zblížovania tretieho sektora a komerčného sveta a vďaka svojej spätosti s hodnotami a podnikateľským úspechom sú bezpochyby moderným a veľmi perspektívnym prúdom súčasného sveta.

Podľa Čítanky pre neziskové organizácie spracovala Natália Maneková, dobrovoľníčka REVIA - Malokarpatská komunitná nadácia
www.revias.sk

